

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВСЕУКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ

НАУКОВИЙ ВІСНИК

№ 21 (122)

Науковий вісник • Одеський державний економічний університет. Всеукраїнська асоціація молодих науковців. — Науки: економіка, політологія, історія. — 2010. — № 21 (122). — 230 с. — Мови укр., рос.

Редакційна колегія

Соколов В. М. (головний редактор), д-р істор. наук, проф.;
Рябіка І. Л. (зам. головн. ред.), канд. політ. наук; Давиденко О. О. (відпов. секретар).

I. Економічні науки: Зверяков М. І., д-р економ. наук, проф.;
Левицький М. А., д-р економ. наук, проф.; Матвеев С. О., д-р економ. наук, проф.; Осипов В. І., д-р економ. наук, проф.; Уперенко М. О., д-р економ. наук, проф.; Харічков С. К., д-р економ. наук, проф.

II. Політичні науки: Балабаєва З. В., д-р філософ. наук, проф.;
Василенко С. Д., д-р політ. наук, проф.; Кармазіна М. С., д-р політ. наук, проф.; Коваль І. М., д-р політ. наук, проф.; Пахарев А. М., д-р політ. наук, проф.; Пойченко А. М., д-р політ. наук, проф.

III. Історичні науки: Демін О. В., д-р істор. наук, проф.;
Назарова Н. С., канд. істор. наук, проф.; Соколов В. М., д-р істор. наук, проф.; Солдатенко В. Ф., д-р істор. наук, проф., член-кор. НАН України;
Стьопін А. О., д-р істор. наук, проф.; Хмарський В. М., д-р істор. наук, проф.

Редакційна колегія затверджена Вченою радою Одеського державного економічного університету 22 квітня 2008 року, прот. № 6.

Редакційна колегія затверджена Експертною Радою (Всеукраїнська асоціація молодих науковців) 4 квітня 2008 р., протокол № 2.

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації — серія ОД, № 881 від 12 вересня 2003 року.

Збірник "Науковий вісник" зареєстрований президією ВАК України від 30 червня 2004 р. № 3-05/7 як наукове видання з економічних, історичних наук; зареєстрований президією ВАК України від 8 червня 2005 р. № 2-05/5 як наукове видання з політичних наук.

Затверджено Вченою радою Одеського державного економічного університету 9 листопада 2010 р., прот. № 2.

Адреса редакційної колегії:

Україна, 65082, м. Одеса,
вул. Преображенська, 8,
ОДЕУ

тел. в Одесі: (0482) 35-68-92
(0482) 32-77-95

© Одеський державний економічний університет

чили М. Л. Мальдештаму, присяжному поверенному изучить уголовный кодекс и вынести свое решение по выше указанному делу. Мальдештам сообщил следующее: "В уголовном уложении не предусмотрено наказание за составление преступных воззваний, а лишь за их распространение. Таким образом, для прокуратуры представляется дилемма: или признать, что распространение Выборгского воззвания последовало без участия депутатов и тогда передать их финляндскому правосудию, где произошло само составление или обвинить их в соучастии и в распространении в России, и тогда доказывать относительно каждого депутата фактическое соглашение на распространение". После совещания фракция решила признать факт подписи, но категорически отказалась от дальнейших показаний [19].

Информация от 3 сентября, по-видимому, правительственное сообщение о том, что вся периодическая печать будет разделена на 2 типа: сочувствующие программе министерства П. А. Столыпина и революционная. По отношению к последнему типу будут приниматься самые строгие меры, вплоть до их закрытия. Данное сообщение относится ко всем оппозиционным партиям, ведь без своего местного партийного печатного органа, организовать агитационную работу достаточно сложно. Считаем, что кадеты и в этой области были ограничены правительством [20].

Взаимоотношения кадетов с правительством в период выборов во II Государственную Думу и репрессивные методы последних — на наш взгляд являются мало изученной проблемой партии конституционных демократов в период I Российской революции, в своем исследовании мы частично раскрываем поставленную нами проблему.

Литература

1. Парамонов В. Н. Электоральная практика российских политических партий в выборах в Государственную Думу 1906-1912 гг. // Вестник СамГУ. — 2007. — № 5/3 (55). — С. 232-243.
2. Футорянский Л. И., Попов В. Б. Становление и развитие отделов конституционно демократической партии Оренбургской губернии в период избирательной кампании в первую Государственную Думу.
3. Лавринович Д. С. Идеология и тактика белорусских кадетов в 1905-1907 гг. // Российские и славянские исследования. — Минск: БГУ, 2007. — Вып. 2. — С. 91-97.

4. <http://files.school-collection.edu.ru>. — 04.09.2010.
5. Чурбанов В. Вторая Государственная Дума. Пламя крайностей и дым компромиссов // РФ сегодня. — 2005. — № 23. — С. 101-117.
6. Донченко С. П. Ліберальні партії України (1900-1919). — 2004. — 379 с.
7. Шелохаев В. В. Кадеты — главная партия либеральной буржуазии в борьбе с революцией 1905-1907 гг. — М.: Наука, 1983. — 327 с.
8. Милюков П. Н. Вторая Дума. Публицистическая хроника 1907 г.. — СПб.: Общественная польза, 1908. 302 с.
9. Одесский листок. — 1906, 21 ноября.
10. Одесский листок. — 1906, 5 сентября.
11. Одесский листок. — 1906, 21 сентября.
12. Одесский листок. — 1906, 12 декабря.
13. Одесский листок. — 1906, 29 октября.
14. Одесский листок. — 1906, 9 августа.
15. Одесский листок. — 1907, 18 января.
16. Одесский листок. — 1906, 3 декабря.
17. Одесский листок. — 1907, 10 января.
18. Егоров А. Н. Выборгское воззвание 1906 г. в отечественной историографии // Вопросы истории. — 2008. — № 8. — С. 100-110.
19. Одесский листок. — 1906, 6 октября.
20. Одесский листок. — 1906, 3 сентября.

Резюме

У статті ми торкнулися проблеми, як репресивні заходи щодо партії кадетів з боку уряду, це питання мало вивчене у сучасній історіографії і децю інакше враховуючи ідеологічні штампи висвітлювалася в роботах радянських дослідників.

Рецензент канд. истор. наук, профессор Ф. О. Самойлов

УДК 94(477.7):314.742(=14)“18”

О. О. Уварова

ГРЕЦЬКИЙ КОМПОНЕНТ В ІНОЗЕМНІЙ КОЛОНІЗАЦІЇ РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ (на матеріалах Херсонської губернії)

Іноземна колонізація стала великою частиною російської політики по заселенню південних територій. Уряд надавав переселенцям земельні наділи, пільги, грошову допомогу, піклував-

ся про їхнє облаштування. Свою роль у процесі колонізації зіграли і греки. Здебільшого грецькі села знаходились у Приазов'ї та Криму. Серед іноземних колоній Херсонської губернії власне грецьких не було, окрім, Олександрівки, яка виникла після розформування Грецького батальйону. Але грецький компонент був присутній в колоніях, які склалися з представників інших балканських народів. Цікавий предмет дослідження являє собою такий феномен як греко-болгарські колонії. Протягом 1801-1806 рр. на території Херсонської губернії виникає декілька колоній, населення яких складалося переважно з болгар та греків — Малий Буялик, Великий Буялик, Кубанка, Катаржина (всі чотири неподалік Одеси), Тернівка та Інгулка поблизу Миколаєва, Слов'яносербська (на півночі від Одеси), Паркани — поблизу Тирасполя. Усі ці колонії знаходились у відомстві Контори опікунства новоросійських іноземних переселенців, створеної у 1800 р. у Катеринославі. Три колонії, які традиційно відносяться до греко-болгарських поселень Півдня України, були засновані в Криму — Старий Крим, Кишлав та Балта-Чокрак. Греків, які оселилися на початку XIX ст. в означених колоніях, можна віднести разом з болгарами та іншими представниками країн Балканського півострову і Подунав'я до однієї групи — так званих “задунайських переселенців”. Дуже часто прибували біженці з Адріанопольської округи в Румелії. Оселялися балканські переселенці на підставі наказу 1802 р. про оселення в Новоросії “греків і болгар, які вийшли з Туреччини”, згідно якому вказані вони звільнялися від сплати податей та повинностей на 10 років, отримували кошти на облаштування та по 30 десятин землі на кожного чоловіка [23]. Поки що виділити в цих колоніях грецький компонент і з'ясувати його питому вагу доволі складно. Проблемою при цьому стало те, що в архівних документах і літературі одні й ті ж самі колонії можуть позначатися як просто болгарські або грецькі, так і болгаро-грецькі або греко-болгарські. Лише кримський Балта-Чокрак завжди однозначно визначається як грецька колонія.

Перший серед дослідників зібрав і опублікував цінний статистичний і історичний матеріал про греко-болгарські колонії російський дореволюційний історик А. Скальковський [40]. Певні зрушення в історіографії проблеми відбулися з появою роботи О. А. Клауса “Наши колонии” [33], в якій ми знаходи-

мо його оцінку греко-болгарських поселень. Спеціальні дослідження окремих греко-болгарських колоній з'являються за радянських часів. На архівних джерелах базується робота Т. Ю. Теохаріді “Грецька військова колонізація на півдні України наприкінці XVIII та на початку XIX ст.” [41] Значення має монографія радянської дослідниці О. І. Дружиніної “Южная Украина в 1800-1825 гг.”, основне місце в якій займають проблеми заселення південного степу [30]. До нагоди стали відомості про переселення греків, створення ними військових підрозділів. Наприкінці XX ст. популярними стали дослідження історії окремих населених пунктів, особливо з яскравим етнічним складом. Відзначимо монографію І. В. Сапожникова і Л. Г. Білоусової, яка містить відомості щодо мешканців села Олександрівка у XIX — на початку XX ст. [39] Книга Н. О. Калмакана є першою спробою ознайомити громадськість з історією села Малий Буялик (с. Свердлово) [32]. Одним з головних питань для Н. О. Калмакана був склад мешканців села, а також їхня етнічна приналежність. Непогано представлена й історія села Тернівки [38]. Отже, спеціальних ґрунтовних досліджень життя греків-колоністів на теренах півдня України доки що немає. Тому метою представленого дослідження стало відтворення за допомогою літературних та архівних джерел процесу оселення греків на території Херсонської губернії. Важливу частину джерельної бази для теми дослідження складають документи Державних архівів Одеської області (фонди №№ 1, 6, 252), Миколаївської області (фонд № 243), Херсонської області (фонд № 14).

Єдина в Херсонській губернії майже моноетнічна за своїм складом колонія Олександрівка створювалася як грецьке військоове поселення згідно наказу Катерини II від 19 квітня (3 травня) 1795 р. [19]. До кінця 1795 р. Грецький дивізіон у складі 3 рот було повністю укомплектовано, першим командиром став майор Костянтин Біціллі. Поселення почалося у 1796 р. на відстані 20 верст від Одеси у степу біля річки Барабой [39, с. 74]. Але у 1797 р. Грецький дивізіон було ліквідовано [20], солдати і офіцери роз'їхались [41, с. 18]. Відновлення грецького дивізіону під назвою Одеський грецький батальйон і виділення землі для поселення колишніх чинів відбулося за наказами Олександра I у 1803 р. [2, арк. 35-36]. Штат батальйону складався з 46 штаб-овер і унтер-офіцерів, 9 нерестрових, 423 рядо-

вих і 6 барабанщиків [37, с. 43]. Батальйон приймав участь у російсько-турецькій війні 1806-1812 рр. 9 листопада 1810 р. за повелінням імператора Одеський грецький піхотний батальйон було перетворено у військове поселення, а його особовий склад — у військових поселенців, але при цьому вони залишалися на обліку воєнного відомства і підпорядковувалися йому [36, с. 131].

Після закінчення війни у 1812 р. більша частина батальйону ще два роки перебувала у складі гарнізону Кілійської фортеці. На прохання командира К. Патераки батальйону було дозволено повернутися додому і у 1814 р. він вирушив до своїх земель під Одесою [3, арк. 1, 3, 5]. У 1814 р. було побудовано і освячено церкву села в ім'я Успіня Божої Матері. Згідно відомості цієї церкви, у 1816 р. в Олександрівці мешкало 516 осіб (291 чоловік і 225 жінок) [37, с. 48]. В цілому засвоєння земель греками проходило повільно і супроводжувалося низкою конфліктів і розглядів у різних інстанціях. Одеський батальйон поступово, але неухильно занепадав. 24 травня 1819 р. уряд прийняв рішення про його розформування як непридатного до військової служби [25]. Таким чином, село Олександрівка з військового поселення стає звичайним селом (сьогодні село носить назву Олександрівка і підпорядковується міській раді м. Іллічівськ Одеської області).

Греко-болгарська колонія Малий Буялик (з 1920 р. — село Свердлово Комінтернівського району Одеської області) була заснована у 1801 р. 19 родинами та священиком у 25 км північно-західніше Одеси [22; 40, с. 7-9]. На початку 1807 р. в Малому Буялику мешкало вже 169 родин (775 осіб, з яких 398 — чоловіки) [11, арк. 63в.]. В наступні роки ці темпи уповільнилися [11, арк. 417зв.; 12, арк. 43в.; 13, арк. 18]. У 1808 р. за кошти скарбниці у Малому Буялику було побудовано кам'яну церкву в ім'я Святого Іоанна Предтечі [28, с. 187]. У 1829 р. в колонії відкрилася школа, в якій навчалася 9 дітей, а наступного року вже 42 [29, с. 19, 69]. На думку дослідника М. О. Калмакана, в етнічній структурі колоністів Малого Буялику склад грецьких переселенців був під час переселення навіть більшим, на відміну від інших греко-болгарських поселень [32, с. 18-20]. Крім того, сучасні етнографічні дослідження Малого Буялику (Свердлово) виявили великий відсоток мешкан-

ців з грецькими прізвищами, грецькою самосвідомістю, деякі з яких пам'ятають грецьку мову і традиції [34, с. 49-52].

У 1802 р. на березі р. Кошачої виникла колонія Великий Буялик (з 1923 р. — с. Благоево Іванівського району Одеської області) [31, с. 415; 40, с. 9, 90-91]. У квітні 1805 р. населення Великого Буялика складало 242 родини (1027 осіб) [10, арк. 8 зв.], у 1821 р. в селі проживало 1353 людини [31, с. 415]. У 1808 р. за казенні кошти у колонії було побудовано кам'яну церкву в ім'я Успіня Пресвятої Богородиці [28, с. 186]. У 1816 р. великобуяликці збудували біля церкви за свій рахунок кам'яний дім для розташування там училища для своїх дітей, в якому навчання повинно було проходити російською і грецькою мовами (відкрилося воно лише у 1850 р.) [16, арк. 1]. Підкреслимо, що навчання повинно було проходити російською та грецькою мовами. Болгарська в документі не згадується, що, з одного боку, дивує, так як постає питання, чому болгарська мова не передбачалася, якщо в колонії мешкали болгари. З іншого, можливо, це свідчить про більшу важливість для колоністів грецької мови і про наявність в колонії порівняно великої кількості греків.

У 1802 р. було засновано колонію Тернівку (зараз — однойменне село, підпорядковане Центральній райраді м. Миколаєва), коли прибули перші її мешканці, а саме — 16 родин у складі 85 осіб (42 чоловіки і 43 жінки) [5, арк. 40 зв.]. У 90-х рр. XVIII ст. місцевість ця пов'язана з поселенням в ній турецьких колоністів [21]. Після виходу турків у 1799 р. колонія спустіла. У 1802 р. тут оселилися 16 родин (85 осіб) перших мешканців греків і болгар [5, арк. 40зв.]. З приходом нових жителів мечеть, яка залишилася від турків, була перебудована у церкву і освячена у грудні 1803 р. на честь Успіня Пресвятої Богородиці [1, арк. 2-2зв., 10; 6, арк. 5-5зв.]. На початку 1804 р. в колонії мешкало 90 родин з 387 осіб (190 чоловік і 197 жінок) і родина священика з п'яти осіб [9, арк. 3-9зв.]. Для зноу прибулих поселенців за рахунок держави будувалися дома [8, арк. 3-18], а також направлялися "кормові гроші" (5 коп. в день на людину) [7, арк. 9]. На 1 липня 1822 р. в Тернівці мешкало 102 родини (682 особи) [17, арк. 10 зв. - 11].

Традиційно вважається, що на землях поблизу р. Інгул село Інгулка було засновано у 1802 р. (сьогодні — однойменне село Баштанського району Миколаївської області). Поселення спочат-

ку називалося Малою, або Інгульською, Болгаркою. За “Ведомостю о колониях Терновка и Ингульская” від 1 листопада 1806 р. можливо зробити висновок про заснування у 1804 р., коли першими її мешканцями стали 24 родини у складі 84 осіб [5, арк. 40 зв.]. На початку 1807 р. тут нараховувалося 38 родин (148 осіб) [11, арк. 8 зв.]. У 1819 р. інгульці за їх власним бажанням були переселені в колонії Одеського повіту, а їхня земля приєднана до військового поселення Бугської Уланської дивізії [38, с. 134-137, 143-144].

Село Паркани, яке зараз знаходиться на території Молдови, у досліджуваний період входило до складу Херсонської губернії. У 1808 р. за поданням Новоросійського генерал-губернатора герцога А. Е. де Рішельє імператорським наказом було велено під відомством Новоросійської контори опікунства оселити в урочищі болгар, знайомих із шовківництвом [4, арк. 30-30 зв.; 18, арк. 10; 152]. Про більш раніше заснування Паркан — 1804 р. — свідчать деякі документи ДАОО [14, арк. 7 зв.; 15, арк. 3, 11 зв.] та дослідник С. Б. Бернштейн [27, с. 50]. У 1812 р. населення колонії складало 90 родин (435 осіб) [13, арк. 18]. На 1 серпня 1822 р. у Парканах налічувалося 87 родин (526 осіб) [17, арк. 32 зв.].

У 1804 р. вихідцями з Адріанопольського вілаєту заснована Кубанка [14, арк. 7] (сьогодні — однойменне село Комінтернівського району Одеської області). У квітні 1805 р. її населення складало 16 родин (59 осіб) [10, арк. 8 зв.], у травні 1811 р. — 81 родину (419 осіб) [12, арк. 4 зв.]. У 1814 р. колоністи за власний кошт збудували кам'яну церкву на честь Святої Трійці [28, с. 189]. У 1815 р. Кубанка, Малий та Великий Буялики були об'єднані у Буяликський колоністський округ.

Катаржина (з 30-х рр. ХХ ст. — село Червонозана'янка Іванівського району Одеської області) — заснована у 1806 р. болгарами і греками у складі 23 родин (78 осіб — 44 чоловіка і 34 жінки) [11, арк. 7 зв.; 14, арк. 7 зв.]. У 1822 р. там проживало 206 родин (1184 особи) [17, арк. 32 зв.]. У 1808 р. казенним коштом замість молитовного дому колоністам було побудовано кам'яну церкву на честь Різдва Богородиці [28, с. 187].

В архівних документах є дані про кількість переселенців в колонії Слов'яносербська вже на 1 січня 1807 р. — 22 родини (102 особи) [11, арк. 7 зв.], отже, вірогідно, прибули вони дещо ра-

ніше. В наступні роки кількісний склад населення колонії суттєво не змінювався. У 1813 р. казенним коштом для колоністів збудували кам'яну церкву в ім'я Святого Апостола Луки [28, с. 189].

Історична доля іноземних колоністів була вирішена урядовим наказом 1871 р., котрий прирівняв їх до селянського стану [26]. Міжнаціональні відносини у греко-болгарських колоніях не були такі вже й прості. Греки і болгари чітко розділяли себе одні від інших. Наприклад, під час заснування Тернівки болгар хотіли “зайняти цю землю, для того, щоб відокремити себе від греків і скласти село тільки зі своїх співвітчизників-болгар” [38, с. 73]. Але досить швидко у Тернівці оселилися і грецькі родини. А от для зовнішнього оточення і адміністрації сформувалася назва “греко-болгарські колоністи”. Як вже зазначалося, ці колонії дуже часто називалися і просто болгарськими. Причиною цього стало прибуття переселенців — різних за етнічним походженням (греки, болгар та ін.) — з території Болгарії. Спільність релігії не змушувала російську адміністрацію відокремлювати їх. Але усталення назви “греко-болгарські колонії” непрямо свідчить про наявність значного за кількістю грецького компоненту.

В ході історико-етнографічного експедиційного дослідження с. Свердлово (Малий Буялик) деякі респонденти свідчили, що етнічні групи в колонії намагалися селитися окремо [34]. Так, перші переселенці, здебільшого грецького походження, оселилися у верхній частині села, де залишилися дома від татар і були придатні землі. Інші, менш заможні переселенці, серед яких частка болгар була більшою, облаштувалися в нижній порожній частині села [33, с. 259-260].

Зазначимо, що греки, більш схильні до торговельної діяльності, часто переїжджали до міст, залишалися там, в той час як болгар проявляли більший інтерес у веденні сільського господарства.

Спільне життя представників різних народів у колоніях, іноді дещо перебільшуючи, характеризує О. Клаус: “Насамперед звертає на себе увагу те, що до складу болгаро-колоністських громад, крім чистих болгар, увійшли і греки, і що всюди ступінь добробуту цих общин знаходиться у зворотному відношенні до кількості греків і в прямому — до кількості болгар, тобто чим слабше в общині грецький елемент, тим її економічне становище сприятливіше і навпаки” [33, с. 300]. Болгаро-греки, за його

словами, відчувають один до одного історично обумовлену ворожечу, що, правда, не заважає їм іноді збиратися і битися проти спільного ворога, але це зовсім не змінює не зовсім добрі побутові взаємини. Болгарин схильний до землеробства, тваринництва і садівництва: він, щоправда, часто неосвічений, недовірливий, але чесний і працьовитий; греки за тієї ж неосвіченості відрізняються схильністю до легкого промислу і торгашества, тому привносили тільки чвари [33, с. 300]. Ці факти О. Клаус підтверджує на прикладі буяликських колоній, стверджуючи, що один буяликський округ завжди спричиняв більше тривоги, ніж усі німецькі колонії разом узяті. Особливо, як він пише, це проявлялося у Малому Буялику, населення якого складалося наполовину з греків, наполовину з болгар, які в свою чергу розпадалися на власне болгар і на болгар-гагаузів, котрі майже переродилися у турок, розмовляли турецькою і засвоїли від турок і греків тільки погані якості — бійки, ошуканство та легкий заробіток [33, с. 300-301]. Таким чином, у Малому Буялику завжди були інтриги та партії, а виборні керівники їхні користувалися своїми повноваженнями у власних цілях.

А ось у свідченнях Головного судді Контори опікунства С. Х. Контеніуса греки і болгари виглядають більш пристойно. Якщо на німецьких колоністів він не міг покластися у справі господарчого облаштування на початку оселення, то грекам і болгарам вважав за можливе доручити це: “тверезим, але неспокійним болгарам і грекам можна видати гроші їм самим на придбання усього необхідного. Якщо повестися таким же чином і з німцями, то небезпечно, що багато зі швабів помилково, замість рогатої тварини, не накупили цукру і кави” [35, с. 215].

Позитивні відгуки про болгарські колонії надавав товариш Головного судді І. Бригонці [35, с. 239].

Населення ж всіх колоній поповнювалося новими поселенцями, які після карантину в одеському, або інших портах (від двох до трьох тижнів) направлялися, як правило, за бажанням на постійне місце проживання. Контора опікунства надавала їм “кормові” гроші та гроші на господарче облаштування [7]. При чому кормові гроші продовжували сплачувати і після прибуття на місце.

Відомості, які ми маємо, поки що не дають можливість повною мірою провести порівняння розвитку греко-болгарських колоній і відобразити їхній економічний, соціальний і культур-

ний розвиток. Архівні документи здебільшого містять демографічні показники.

Таким чином, початковий стан дослідження цієї проблематики обумовив, перш за все, проведення роботи по накопиченню фактичного матеріалу, знайденого в архівах та небагатьох історичних працях. В цьому напрямку вбачається можливість на мікроісторії побудувати варіанти “великих” подій. Це не стільки локальні моменти минулого, скільки його предметність. В такому форматі можна вирішити питання щодо метрополій переселенців, їхньої етнічної приналежності — греки чи болгар.

І хоч грецький компонент у греко-болгарських колоніях поступово зменшувався, до сьогодні у деяких з них існує пам'ять про різноетнічне походження сучасного населення, яке має стійку бікультурну основу. Етнічна ідентифікація, економічне становище, культура і побут стають одними з головних питань під час подальшого вивчення історії греко-болгарських колоній. Такі дослідження допомогли б краще висвітлити історію новогрецької діаспори, а також відкрити нові горизонти для вивчення україно-греко-болгарських відносин.

Література

1. Державний архів Миколаївської області. — Ф. 243. — Оп. 1. — Спр. 111. — 56 арк.
2. Державний архів Одеської області (далі — ДАОО). — Ф. 1. — Оп. 218. — Спр. 1. — Ч. 3-а (1797 р.). — 44 арк.
3. ДАОО. — Ф. 1. — Оп. 218. — Спр. 1 (1813 р.). — 9 арк.
4. ДАОО. — Ф. 1. — Оп. 220. — Спр. 9 (1817 р.). — 83 арк.
5. ДАОО. — Ф. 6. — Оп. 1. — Спр. 46. — 84 арк.
6. ДАОО. — Ф. 6. — Оп. 1. — Спр. 133. — 60 арк.
7. ДАОО. — Ф. 6. — Оп. 1. — Спр. 148. — 88 арк.
8. ДАОО. — Ф. 6. — Оп. 1. — Спр. 153. — 54 арк.
9. ДАОО. — Ф. 6. — Оп. 1. — Спр. 157. — 10 арк.
10. ДАОО. — Ф. 6. — Оп. 1. — Спр. 208. — 67 арк.
11. ДАОО. — Ф. 6. — Оп. 1. — Спр. 302. — 459 арк.
12. ДАОО. — Ф. 6. — Оп. 1. — Спр. 572. — 190 арк.
13. ДАОО. — Ф. 6. — Оп. 1. — Спр. 773. — 180 арк.
14. ДАОО. — Ф. 6. — Оп. 6. — Спр. 70. — 29 арк.
15. ДАОО. — Ф. 6. — Оп. 6. — Спр. 111. — 13 арк.
16. ДАОО. — Ф. 252. — Оп. 1. — Спр. 23. — 2 арк.

17. ДАОО. — Ф. 252. — Оп. 1. — Спр. 470. — 222 арк.
18. Державний архів Херсонської області. — Ф. 14. — Оп. 1. — Спр. 963. — 62 арк.
19. Полное собрание законов Российской империи. Собрание I. (Далі — ПСЗ I). — Т. XXIII. — 1830. — № 17320. — С. 686-688.
20. ПСЗ I. — Т. XXIV. — 1830. — № 17967 — С. 614.
21. ПСЗ I. — Т. XXV. — 1830. — № 19229. — С. 920.
22. ПСЗ I. — Т. XXVI. — 1830. — № 20035. — С. 805-807.
23. ПСЗ I. — Т. XXVII. — 1830. — № 20103. — С. 5-7.
24. ПСЗ I. — Т. XXX. — 1830. — № 23072. — С. 295-296.
25. ПСЗ I. — Т. XXXVI. — 1830. — № 27812. — С. 203.
26. Полное собрание законов Российской империи. Собрание II. — Т. XLVI. — Отд. 1. — 1874. — № 49705. — С. 813-819.
27. Бернштейн С. В. Основные этапы переселения болгар в Россию в XVIII-XIX веках // Советское славяноведение. — 1980. — № 1. — С. 42-59.
28. Гавриил. Хронологико-историческое описание церквей епархии Херсонской и Таврической // Записки Одесского общества истории и древностей. — Одесса: Гор. Тип., 1848. — Т. 2, отд. 1. — С. 140-210.
29. Грек И. Ф. Школа в болгарских и гагаузских поселениях юга Российской империи в первой половине XIX века. — Кишинев: Штиинца, 1993. — 106 с.
30. Дружинина Е. И. Южная Украина в 1800-1825 гг. — М.: Наука, 1970. — 383 с.
31. История городов и сел Украинской ССР. Одесская область / Редкол.: Чередниченко А. П. и др. — К.: Украинская советская энциклопедия, 1978. — 866 с.
32. Калмакан Н. А. Малобуялькские греки. 200 лет на Одессине. Введение в историю, именные списки по данным метрических книг Иоанно-Предтеченской церкви за 1814-1833 гг., 1881-1917 гг. — Т. 1. — Одесса: Друк, 2002. — 362 с.
33. Клаус А. Наши колонии. Опыт и материалы по истории и статистике иностранной колонизации в России. — СПб: Тип. В. В. Нусвальта, 1869. — Вып. 1, Т. XII. — 455 с.
34. Коч С. В., Самаритаки Е. С. Экспедиционные исследования в бывших «греко-болгарских колониях юго-западной Украины: предварительная публикация // Одеська болгарістика. — 2005-2006. — № 3-4. — С. 49-52.
35. Письма герцога Армана Эммануила де Ришелье Самуилу Христиановичу Контениусу. 1803-1814 гг. / Под ред. О. В. Коноваловой. — Одесса: ТЭС, 1998. — 283 с.
36. Пряхин Ю. Д. Греческие воинские формирования в истории Одессы: причины создания, структура, решаемые задачи // Одесі — 200: Тези допов. Міжн. наук.-теорет. конф. (6-8 вересня 1994 р., м. Одеса). — Одеса, 1994. — Ч. 1. — С. 129-131.
37. Пятигорский Г. М. Греческие переселенцы в Одессе в конце XVIII - первой трети XIX вв. // Из истории языка и культуры стран Центральной и Юго-Восточной Европы. — М.: Наука, 1985. — С. 33-60.
38. Самаритаки Е. С., Уварова Е. А., Пригарин А. А., Станко В. Н. Терновка: документы и материалы по истории. (1792-1822). — Одесса, 2004. — Т. 1. — 154 с.
39. Сапожников И. В., Белоусова Л. Г. Греки под Одессой (Очерки истории поселка Александровка с древнейших времен до начала XX в.). — Одесса-Ильичевск: Элтон-2 - Гратек, 1999. — 264 с.
40. Скальковский А. А. Болгарские колонии в Бессарабии и Новороссийском крае. — Одесса: Тип. Т. Неймана и К°, 1848. — 156 с.
41. Теохаріді Т. Ю. Грецька військова колонізація на півдні України наприкінці XVIII та на початку XIX ст. // Вісник Одеської комісії краєзнавства при Українській Академії Наук. — Одеса, 1930. — Ч. 4-5, Секція для вивчення грецької нацменшості, Вип. I. — С. 9-37.

Резюме

В статье представлены факты, характеризующие процесс греческой колонизации Херсонской губернии Российской империи в начале XIX века. Рассмотрено присутствие греческого компонента через освещение основания греко-болгарских колоний и создание Одесского греческого пехотного батальона.

Рецензент доктор истор. наук, профессор А. А. Степин

ЗМІСТ

ПОЛІТИЧНІ НАУКИ

<i>В. В. Макух</i> Нафтогазовий сектор країн Північної Африки в контексті національних інтересів України	3
<i>Г. П. Гребенник</i> Искусство мифа и миф искусства на службе политики. Статья вторая. Чистая модель мифологического мышления	9
<i>П. С. Ігнатюк</i> Суспільно-політичні рухи в умовах сучасного глобалізаційного процесу	18
<i>А. І. Колісніченко, Ю. Потаєнко</i> Еволюція космополітизму в західній політичній думці	24
<i>А. Н. Апселямова</i> Репатриация крымско-татарского народа: социально-политический и культурный аспекты	36
<i>В. В. Гарагонич</i> Єврорегіон "Буг": п'ятнадцять років на ринку транскордонного співробітництва України	46
<i>М. А. Яценко</i> Сутність місцевого самоврядування	59
<i>А. А. Ирхин</i> Великие державы и Большое евразийское пространство: основные интеграционные подходы	70
<i>Н. Л. Яковенко, Г. П. Червінько</i> Політичний клас Великої Британії: особливості функціонування, тенденції розвитку	81
<i>А. Е. Румянцева</i> Теоретические особенности становления публичной политики в трансформационных обществах	103

А. А. Довыденко

Решение гендерных проблем как составная часть созидания гражданского общества 110

ІСТОРИЧНІ НАУКИ

Н. Ф. Щербина

Підготовка до написання "Історії міст і сіл Української РСР. Одеська область", "Зводу пам'яток історії та культури України" та їх роль у краєзнавчому русі II половини ХХ ст. 118

С. В. Ковальчук

К вопросу о методах борьбы царского правительства с партией Конституционных демократов в период выборов во II Государственную Думу 130

О. О. Уварова

Грецький компонент в іноземній колонізації Російської імперії (на матеріалах Херсонської губернії) 137

Т. С. Ботіка

Безробіття та бідність у Великій Британії за матеріалами "Русского богатства" кінця ХІХ - початку ХХ ст. 148

В. О. Шайкан

Деякі аспекти ідеологічного забезпечення відбудовних процесів в Україні на завершальному етапі Другої світової війни 156

М. І. Михайлуца

Матеріальні втрати церковних святинь на Ізмаїльщині (1941-1945 рр.) 165

Т. А. Гозунская

Реализация английских национальных интересов во внешней политике кабинетов М. Тэтчер 173

С. П. Шендрикова

Театральная жизнь Симферополя в годы революции, гражданской войны и установления советской власти 181